

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет економіки та підприємництва

Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, готельно-ресторанної справи та туризму

Ставська Ю.В., Головня О.М., Прилуцький А.М.

Методичні рекомендації для виконання міждисциплінарної
курсової роботи з дисциплін:
«Організація туристичних подорожей», «Економіка туризму»
для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі
знань 24 «Сфера обслуговування»
освітньо-професійної програми «Туризм»
спеціальності 242 «Туризм»

Вінниця 2023

Ставська Ю.В., Головня О.М., Прилуцький А.М. Методичні рекомендації для виконання міждисциплінарної курсової роботи з дисциплін: «Організація туристичних подорожей», «Економіка туризму» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 24 «Сфера обслуговування» освітньо-професійної програми «Туризм» спеціальності 242 «Туризм». Вінниця: ВНАУ, 2023. 37 с.

Автори:

к.е.н., доцент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, готельно-ресторанної справи та туризму Ставська Ю.В.;

д.е.н., доцент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, готельно-ресторанної справи та туризму Головня О. М.;

к.е.н., доцент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, готельно-ресторанної справи та туризму Прилуцький А.М.

Рецензенти:

– Гранченко Л.В. д.е.н., професор, завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи, Уманський національний університет садівництва;

– Сахно А.А., доктор економічних наук, професор, Вінницький національний аграрний університет.

Затверджено до видання науково-методичною комісією ВНАУ
(протокол № 2 від 21 вересня 2023 р.)

за поданням навчально-методичної комісії факультету економіки та підприємництва (протокол № 3 від 18 вересня 2023 р.)

Міждисциплінарна курсова робота – це самостійне навчально-наукове дослідження здобувача вищої освіти, яке виконується з дисциплін одного спрямування. Міждисциплінарна курсова робота дає змогу виявити рівень досягнення здобувачем вищої освіти окремих програмних результатів визначених освітньо-професійними програмами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальностями 242 «Туризм» після засвоєння комплексу обов’язкових навчальних дисциплін та самостійно обраних навчальних дисциплін в рамках діючого навчального плану.

Методичні вказівки дають пояснення щодо послідовного виконання зазначених етапів виконання міждисциплінарної курсової роботи і поради з оптимальної організації підготовчої роботи, накопичення теоретичних знань та їх аналітичного осмислення.

Методичні рекомендації містять вимоги щодо написання, оформлення, захисту та критерії оцінювання міждисциплінарної курсової роботи.

ЗМІСТ	
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. РОЗДІЛ 1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ	9
РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ	10
РОЗДІЛ 3. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ	15
РОЗДІЛ 4. ЗАХИСТ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ	21
РОЗДІЛ 5. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ	23
РОЗДІЛ 6. ЗАХИСТ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ	29
РОЗДІЛ 7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ	32
ДОДАТКИ	35

ВСТУП

Відповідно до навчального плану студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 24 «Сфера обслуговування» освітньо-професійної програми «Туризм» спеціальності 242 «Туризм» ОП Туризм передбачається підготовка та захист міждисциплінарної курсової роботи з дисциплін «Організація туристичних подорожей», «Економіка туризму», які є важливою ланкою у напрацюванні здобувачів освіти навиків самостійного одержання і накопичення знань, у глибокому засвоєнні положень, висновків, законів.

Міждисциплінарна курсова робота дозволяє здобувачам освіти опанувати необхідні практичні навички при вирішенні конкретних практичних завдань, розвитку навичок самостійної роботи й оволодіння методикою ведення наукових досліджень, пов'язаних з темою курсової роботи. Виконання міждисциплінарної курсової роботи необхідне для систематизації, закріплення і розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни.

При виконанні міждисциплінарної курсової роботи здобувачі освіти мають можливість навчитися самостійно і творчо використовувати наукову літературу, узагальнювати теоретичні положення, вникати в теоретичні дискусії, формулювати власні погляди стосовно невирішених теоретичних та практичних проблем економічної науки та економічного життя суспільства, обґрунтовувати висновки і пропозиції, спрямовані на їх вирішення, повинен продемонструвати вміння у сфері науково-дослідної діяльності.

Практична значущість міждисциплінарної курсової роботи полягає в обґрунтуванні реальності її результатів для потреб практики. Під реальністю розуміється робота, що за своїм змістом відповідає існуючим проблемам, результати якої можуть бути використані для вирішення існуючих проблем.

Комплексний і системний підходи використовується для розкриття теми й полягає у тому, що предмет дослідження підлягає багатобічному вивченню: теоретичні положення, практичні рішення й наробітки, аналіз, шляхи поліпшення й умови реалізації. При цьому необхідно дотримувати взаємозв'язку, послідовності й логічності викладу. Використання сучасних теоретичні методології і наукові розробки досліджень за даною темою необхідно для проведення аналізу й обґрунтування засобів поліпшення ряду аспектів предмета й об'єкта дослідження. Для цього треба використати сучасні вітчизняні й закордонні результати досліджень.

Міждисциплінарна курсова робота має бути виконана здобувачами освіти під керівництвом наукового керівника у відповідності до положення про академічну доброчесність у Вінницькому національному аграрному університеті

<https://vsau.org/assets/images/content/dokPDF/polozhenya-pro-akademichnu-dobrochesnist--.pdf>. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 242 «ТУРИЗМ»

Відповідно до вимог освітньо-професійної програми «Туризм» бакалавр повинен закріпити такі компетентності та досягнути програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність:

Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій та методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті

ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій

ЗК09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії

ЗК13. Здатність планувати та управляти часом

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності

СК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

СК 03. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій

СК 04. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління

СК 05. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

СК 06. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного)

СК 07. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту

СК 08. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем

СК 09. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах

СК 10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію,

уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал

СК 11. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку

СК 12. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу

СК 13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації

СК 14. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці

СК 15. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства

СК 16. Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу

СК 17. Розуміння основних понять та концепцій сільського зеленого туризму

Програмні результати навчання:

ПР1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів

ПР2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук

ПР3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ

ПР4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору

ПР5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території

ПР6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів

ПР7. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт

ПР8. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися

ПР9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки

ПР10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна)

ПР11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності

ПР12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг

ПР13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей

ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття

ПР15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань

ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості

ПР17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері

ПР18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях

ПР19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань

ПР20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання

ПР21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності

ПР22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях

ПР 23. Організувати дозвілля в сільських садибах з популяризацією особливостей Вінницького регіону.

РОЗДІЛ 1.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Метою виконання міждисциплінарної курсової роботи є закріплення і поглиблення теоретичного матеріалу з економіки туризму і практичних навичок з питань туристської діяльності підприємств, економічних відносин у сфері туризму, організації і розвитку туризму в цілому, як для держави так й організації туризму як міжгалузевого комплексу інфраструктури та визначення економічної діяльності об'єкта туризму, який здійснює господарств, набуття вмінь аналізувати опрацьований матеріал, робити відповідні узагальнення та висновки.

Основними завданнями при написанні міждисциплінарної курсової роботи є:

- самостійне вивчення студентом вітчизняних та зарубіжних наукових праць вчених економістів, нормативно-правової бази, опрацювання відповідного до обраної теми статистичного та фактичного матеріалу;
- формування науково-професійного світогляду, оволодіння методологією та методами наукового дослідження;
- закріплення, поглиблення і розширення теоретичних знань студентів, удосконалення практичних умінь і навичок;
- формування вмінь аналізувати, систематизувати та критично оцінювати досліджуваний науковий, методичний і практичний матеріал;
- розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей студентів у вирішенні практичних завдань;
- формування вмінь презентувати результати власних досліджень;
- дотримання норм оформлення текстів відповідно до чинних стандартів;
- дотримання принципів академічної доброчесності; \
- створення умов для самореалізації особистості.
- отримання студентом навичок пошуку тематичних, літературних, статистичних та фактичних матеріалів, вміння їх аналізувати, узагальнити та робити висновки, формулювати відповідні пропозиції та рекомендації.

Курсова робота, яка отримала після перевірки позитивну оцінку наукового керівника, допускається до захисту. Якщо курсова робота має певні недоліки і не допускається до захисту, здобувач освіти повинен у встановлені терміни допрацювати початковий варіант. Захист курсової роботи приймає викладач-керівник. У процесі підготовки до захисту здобувач уважно знайомиться з критичними зауваженнями і побажаннями та готує на них відповіді та

презентацію. Після захисту курсова робота не повертається, а зберігається на кафедрі туристичного бізнесу.

Курсові роботи, виконані на високому теоретичному рівні і за найбільш актуальними темами, можуть служити основою для виступів на наукових конференціях та публікацій.

Основними етапами виконання курсової роботи є:

1. Вибір теми та визначення завдань дослідження.
2. Вивчення літературних джерел, збирання та обробка інформації.
3. Складання плану роботи.
4. Написання і оформлення курсової роботи.
5. Захист роботи.

Методичні вказівки дають пояснення щодо послідовного виконання зазначених етапів виконання міждисциплінарної курсової роботи і поради з оптимальної організації підготовчої роботи, накопичення теоретичних знань та їх аналітичного осмислення.

РОЗДІЛ 2.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Міждисциплінарна курсова робота є індивідуальною роботою, метою якої є поглиблення та закріплення знань, одержаних під час вивчення дисципліни, придбання навичок у розробці раціональних рішень в народному господарстві.

Підготовка до курсової роботи розпочинається з добору й вивчення літературних джерел і складання бібліографії.

Методика опрацювання літератури залежить від характеру досліджуваної проблеми та індивідуальних особливостей студента. Спочатку доцільно ознайомитися з основною літературою (підручниками, монографіями, теоретичними статтями в періодичних виданнях), потім – з нормативними документами (указами Президента України, законами України, постановами Кабінету Міністрів України тощо).

Особливу увагу слід приділити періодичним виданням, в яких публікують аналітичну інформацію і результати наукових досліджень. Вивчення періодичної літератури слід розпочинати з наукових праць, які опубліковані за останні роки і найбільш повно розкривають питання роботи, а потім переходити до більш ранніх видань. Така послідовність вивчення обумовлена глибоким реформуванням економічного механізму за два останні десятиліття.

Економічна наука – творча, динамічна, постійно збагачується новими

теоретичними положеннями, висновками, концепціями. Важливу інформацію студент може також знайти на сайтах: <http://www.ukrstat.gov.ua>; <http://www.rada.gov.ua>; <http://www.kmu.gov.ua>

Попереднє вивчення літературних джерел є підґрунтям для складання плану курсової роботи. Він має включати в себе: вступ, основну частину роботи, що містить декілька (3-4) логічно пов'язаних між собою розділів, які дають змогу розкрити тему, висновки і список використаної літератури. Кількість розділів залежить від місткості проблеми, мети і завдань курсової роботи.

Курсова робота повинна мати чітку логічну побудову з відповідними складовими елементами. Самостійно складений студентом план курсової роботи погоджується з науковим керівником, який після необхідного уточнення затверджує його. Курсова робота з дисципліни за своєю структурою складається з наступних елементів:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень, скорочень і термінів (за потреби);
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Титульний аркуш заповнюється відповідно до шаблону (додаток А). У змісті подаються номери та найменування всіх структурних частин, розділів і підрозділів роботи з переліком відповідних сторінок. Вступ розкриває сутність і стан наукової проблеми та її значущість, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження.

У вступі подають загальну характеристику роботи у наступній послідовності:

- актуальність теми; - об'єкт; - предмет; - мета дослідження; - завдання дослідження; - методи дослідження; - аналіз використаної літератури; - наукова новизна та практична значущість роботи; - структура роботи.

Також студент повинен вказати на наукову, методологічну, емпіричну базу написання роботи, ступінь її розробки на сучасний момент. Обсяг вступу складає 2-4 сторінки.

Основна частина курсової роботи може складатись з трьох (теоретичного, аналітико-дослідницького, проектно-рекомендаційного) розділів. Кожен розділ у свою чергу може бути поділеним на декілька підрозділів. Вони повинні бути логічно пов'язаними і мати відповідні висновки.

Перший розділ звичайно присвячують теоретико-методологічним питанням з досліджуваної теми.

Перший розділ має містити теоретичне обґрунтування: суть, значення, класифікаційні характеристики, історія та сучасні тенденції (світові, вітчизняні, регіональні) предмету дослідження, методичні підходи (повинні мати певні елементи наукової новизни), полемічність питання, стверджена позиція щодо обраних методів дослідження, що дає змогу перейти в наступному розділі до конкретного аналітичного дослідження.

Огляд літературних джерел: на основі вивчення наукової, навчально-методичної літератури (в тому числі іноземної) розкриваються підходи різних авторів до розв'язання проблеми, показується, в чому полягає подібність, а в чому – відмінність їх поглядів, а також обґрунтовуються власні погляди на проблему. Аналіз нормативної бази: подається оцінка діючих законів, постанов, указів та інших офіційно-розпорядчих документів, нормативної і довідкової бази за досліджуваною проблемою; розкривається власне розуміння нормативної бази,

Огляд літератури (обсяг огляду літератури роботи не повинен перевищувати 30 % від загального обсягу роботи) – це критичний аналіз літературних джерел за останні 10 років (монографій, матеріалів конференцій, періодичних видань, патентів, кафедральних публікацій), які стосуються теми роботи. Якщо в науковій літературі немає єдиної точки зору з проблеми, що розглядається в даній роботі, тоді можна проаналізувати роботи декількох авторів, які мають протилежні погляди і критично оцінити їх точки зору, показати своє відношення до кожної з них.

В списку використаних джерел мають обов'язково бути праці науковців Вінницького національного аграрного університету та НПП кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, готельно-ресторанної справи та туризму, які досліджують актуальні питання розвитку туризму.

Огляд літератури потрібно завершити висновком. Посилання на публікації записують як номери в квадратних дужках і мають бути зв'язані зі списком літератури. Посилання на публікації нумеруються у тому самому порядку, як вони зустрічаються у тексті (наскрізна нумерація). Бібліографія для курсової роботи має містити публікації у наукових фахових виданнях України, а також іноземних виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз за останні 10 років (загальна кількість публікацій у списку літератури не менше, ніж 15 джерел).

Другий розділ, (аналітико-дослідницький), поєднує набуті теоретичні знання та вміння використовувати обрані методи і певний методичний

інструментарій забезпечуючи логічну послідовність дослідження, має стати перехідним до наступного третього розділу. Розділ повинен містити: аналіз статистичних даних, які відображають головні економічні тенденції в туризмі, дослідження на рівні світового ринку, національної та регіональних економік, проблеми та перспективи подальшого розвитку; аналіз економічної діяльності в туризмі.

Метою цього розділу є оцінка вирішення кола економічних питань, які складають предмет дослідження, визначення при цьому позитивних моментів та недоліків, а також розробка й обґрунтування напрямів усунення виявлених недоліків.

Матеріал, викладений в основній частині, повинен бути самостійним (без переписування) з відображенням авторського розуміння проблем і його власними висновками. Основна частина роботи повинна демонструвати вміння студента ставити наукові проблеми і грамотно їх розв'язувати.

При оцінці туристичного підприємства:

- ознайомитися з господарською діяльністю підприємства, зібрати інформацію про діяльність підприємства, його історію, сучасний стан та пріоритети на майбутнє.

- визначити форму власності, організаційно-правову форму, статус підприємства за розмірами.

- описати організаційну структуру підприємства, включаючи структуру підрозділів.

- визначити внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства, особливостей просування туристичних послуг на ринку, особливостей використання реклами у діяльності підприємства, специфіки проведення піар-заходів та піар-компаній для підвищення популярності туристичного підприємства на ринку туристичних послуг.

- охарактеризувати матеріально-технічну базу підприємства (приміщення, обладнання, власні транспортні засоби тощо).

При дослідженні географії зарубіжних турів підприємства:

- охарактеризувати географію зарубіжних турів, що пропонуються туристичною фірмою (країни, регіони). Країни згрупувати за туристичними регіонами (класифікація WTO).

- дати характеристику рекреаційно-ресурсному потенціалу країн, тури до яких пропонує туристична фірма. Визначити його структуру та особливості розміщення.

- згрупувати зарубіжні тури, що реалізуються туристичною фірмою, за видами та формами туризму. Результати представити у вигляді таблиці.

– в'яснити через які аеропорти в сусідніх з Україною європейських державах українцям бюджетно та найзручніше літати.

Охарактеризувати один з аеропортів.

При дослідженні географії внутрішніх турів підприємства:

– охарактеризувати географію турів по Україні, які пропонує туристична фірма (регіони, міста, курорти). Тури згрупувати за історико-географічними регіонами (або по областях України, містах України та місту Вінниця).

– надати коротку туристичну характеристику цих регіонів (областей, міст, курортів).

– визначити, які основні туристично-рекреаційні ресурси (об'єкти, події та інші атракції) України використовуються туристами (приваблюють їх) під час кожного з турів.

При розробці туру потрібно дотримуватися такої послідовності:

1. Зробити коротку географічну характеристику району (географічне положення, територіальна приналежність, клімат, природа, ресурси і т. д.).

2. Охарактеризувати вид туризму.

3. Проаналізувати інфраструктуру туризму (засоби транспорту, харчування, розміщення).

4. Указати сезонність подорожі (цілорічний, сезонний маршрут, визначений час для подорожі).

5. Вибрати форму участі в подорожі (індивідуальна, групова, родинна).

6. Указати вік туристів, для яких розроблено тур (дитячий, молодіжний, зрілий, змішаний).

7. Указати тривалість подорожі (від однієї доби до шести місяців).

8. З'ясувати можливості вибору способів пересування по шляху до місця початку подорожі, а також визначити всі види транспорту, які можуть бути надані туристу під час туру (авіаційний, велосипедний транспорт, а також канатна, монорейкова дорога, фунікулер, дирижабль, дельтаплан, повітряна куля та ін.).

9. Визначити туристичні формальності й безпеку туризму у країні подорожі.

10. Вибрати форми проживання в місці відпочинку або подорожі (готель, мотель, ротель, кемпінг, пансіонат, турбаза, притулок, хостел, таймшер, флотель, ботель і т. д.).

11. Скласти цікаву й різноманітну програму подорожі, включаючи розваги. Основною програмою для туристів може бути огляд історичних пам'яток, лікування грязями, водами, навчання іноземним мовам, вивчення ремесел, звичаїв, проходження туристичного маршруту і т. д.

12. Дати характеристику цільової аудиторії цього туру.

13. Дозвільні розваги передбачають: відвідування кінотеатрів, концертних залів; відвідування виставок, вернісажів, галереї; участь у святах, шоу, дискотеках; відвідування спортивних комплексів, тренажерних залів, басейнів, тенісних кортів; екскурсії; катання на човнах, яхтах, серфінг, водні лижі та ін.; відвідування зоопарків, заповідників, акваріумів; відвідування казино, залів ігрових автоматів, комп'ютерних ігор та ін.

14. Описати місцеві визначні пам'ятки та скласти програму обслуговування туристів за маршрутом.

15. Придумати коротку та змістовну рекламу туру, відображаючи основний зміст і особливість цієї подорожі, наприклад: "Ми пропонуємо Вам захоплюючі рибальські тури по Дніпру. Під час цих турів Ви зумієте не тільки відчувати себе щасливим рибалкою, але й насолодитися дивовижними пейзажами, зустрітися з цікавими людьми".

16. Розрахувати вартість туру.

Технологічний процес створення нової екскурсії базується на екскурсійній методиці. Створення нової екскурсії за будь-якою темою – складний трудомісткий технологічний процес. У практиці роботи туристсько-екскурсійних підприємств для розробки нової теми екскурсії створюється робоча група, кожному з учасників якої зазвичай доручається розробка однієї з підтем екскурсії. Відповідно до цієї технології при виконанні курсової роботи кожен студент отримує індивідуальне завдання у вигляді підготовки всієї необхідної документації з однієї із підтем екскурсії – тематичної чи оглядової.

Головною класифікаційною ознакою екскурсій є їхній розподіл за тематикою на оглядові й тематичні.

Оглядові екскурсії завжди багатотемні та багатопланові, здебільшого такі екскурсії організовуються по місту, району, туристській дестинації, іншому цілісному територіальному утворенню. Характерними для оглядових екскурсій є такі ознаки:

– використання історичного й сучасного матеріалу. Екскурсійна інформація подається з часів заснування міста (першої документальної згадки про нього) до теперішнього часу з обов'язковим оглядом перспектив подальшого розвитку;

– побудова екскурсійного маршруту підпорядковується тематико-хронологічному порядку.

Бажано, щоб такі екскурсії починалися з історичного місця заснування міста, а закінчувалися в його сучасних кварталах;

– для показу обираються різноманітні екскурсійні об'єкти (пам'ятки історії

й культури, будинки і споруди, природні об'єкти, місця проходження подій, промислові і сільськогосподарські підприємства та інші) для забезпечення жвавості сприйняття екскурсійної інформації;

– в оглядових екскурсіях події викладають крупним планом, без зайвої деталізації, з метою формування в екскурсантів загального уявлення про відвідувану місцевість;

– структура оглядових екскурсій складається здебільшого з однакового набору підтем: історія міста, зокрема військово-історична підтема, архітектурна, характеристика господарства, науки, освіти, культури (музика, література, театр тощо), природних особливостей. Тематичні екскурсії, навпаки, за змістом присвячені розкриттю однієї теми. Їм властиве всебічне глибоке висвітлення певної теми.

Тематичні екскурсії також розподіляються на підтеми, присвячені певним проміжкам часу існування чи частинам обраного предмету екскурсійного показу. Усі підтеми пов'язані між собою логічними переходами.

Будуватися така екскурсія може й на одноманітних об'єктах. Тематичні екскурсії розподіляються на історичні, виробничі, природознавчі (екологічні), мистецтвознавчі, літературні, архітектурно-містобудівні, релігійні.

Студентами в міждисциплінарній курсовій роботі розробляється пробна екскурсія, яка становить завершальний етап роботи екскурсовода з підготовки та проведення екскурсії, і використовується як метод перевірки готовності екскурсовода до проведення екскурсії на нову тему

Завданням третього, рекомендаційного (оптимізаційного), розділу є розробка конкретних рекомендацій, пропозицій, моделей управління, перспектив, параметрів розвитку явищ та процесів в сфері туризму на базі основних теоретичних положень, методичних підходів, методичного інструментарію, що викладені у першому розділі, а також висновків проведеного у другому розділі дослідження.

У цьому розділі на базі теоретичного узагальнення й аналізу обраної проблеми обґрунтовують нові підходи до її вирішення, теоретичні, нормативні, методичні та практичні пропозиції, а також управлінські, організаційні та економічні заходи щодо усунення виявлених недоліків, удосконалення діяльності. Обов'язковим підрозділом розділу є результати оцінки економічної та соціальної ефективності пропозицій, обумовлених темою проекту, а саме пропозиції студента щодо науково-практичного вирішення досліджуваної теми повинні відповідати критеріям оптимальності, цільової ефективності й практичної втіленості. За результатами дослідження після кожного розділу слід зробити висновки, які мають містити відповіді на поставлені в них завдання.

Висновки (обсягом близько 3-5 сторінок) є стислим викладенням підсумків проведеного дослідження. Тут вміщують висновки і пропозиції, що показують, якою мірою досягнуто мету дослідження і вирішено завдання, поставлені у вступі. Висновки повинні бути розроблені таким чином, щоб відображати: по-перше, основний зміст роботи, по-друге, ті положення, які були обрані автором на основі опрацювання наукового та практичного матеріалу. Саме тут коротко наводяться найбільш важливі теоретичні положення, які містять формулювання розв'язаної проблеми, оцінку результатів дослідження з точки зору відповідності меті роботи та поставленим у вступі завданням, окреслено елементи наукової новизни, пропозиції щодо удосконалення досліджуваного напряму діяльності організації, які було детально обґрунтовано у третьому розділі. У висновках повинно бути виділене авторське розуміння основних проблем курсової роботи та не можуть бути пропозиції, які не було розглянуто в третьому розділі.

Процедура захисту міждисциплінарної курсової включає:

- доповідь здобувача про зміст курсової роботи;
- відповіді здобувача на запитання членів комісії і присутніх (викладачів, студентів) на захисті;
- відповідь здобувача на запитання та зауваження рецензента;
- рішення членів комісії про оцінку курсової роботи.

Під час захисту курсової роботи здобувач вищої освіти зобов'язаний дати вичерпні відповіді на питання та зауваження.

РОЗДІЛ 3.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Характеристика головних елементів туристського ринку та їх взаємозв'язок.
2. Фактори формування попиту і пропозиції на ринку туристичних послуг.
3. Характеристика підприємства туристичної індустрії як суб'єкту та об'єкту економічних відносин в системі ринкового господарства України.
4. Організаційно-економічні умови та особливості утворення і функціонування підприємств туристичної індустрії.
5. Сучасні організаційні структури, види господарських товариств та об'єднань підприємств туристичної індустрії в Україні.
6. Економічний механізм державного регулювання діяльності підприємств туристичної індустрії в Україні.

7. Економічна стратегія як програма діяльності підприємств туристичної індустрії.

8. Планування як інструмент обґрунтування економічної стратегії підприємств туристичної індустрії.

9. Поняття трудових ресурсів підприємств туристичної індустрії, їх класифікація, кадровий склад, джерела формування

10. Особливості організації роботи туристичних агентств в сучасних умовах.

11. Особливості організації роботи туристичних операторів в сучасних умовах.

12. Організація діяльності рецептивного туроператора на національному ринку.

13. Особливості розробки нового туристичного продукту туроператором.

14. Організація розробки нових маршрутів і турів підприємствами – туроператорами.

15. Формування та виконання програм перебування туристів (на прикладі роботи підприємства тур-організатора).

16. Організація курортно-рекреаційного туризму (на прикладі одного з міст курортів (Львів, Івано-Франківськ, Буковель, Драгобрат, Трускавець, Східниця, Моршин, с. Чинадаєво (Закарпатська область) та інші України (чи світу))).

17. Особливості розробки нових туристичних маршрутів та вибір географії подорожей на ринку закордонного туризму.

18. Формування та виконання програм перебування туристів (на прикладі підприємства туроператора чи окремого виду туризму).

19. Організація роботи по активізації та утриманню туристів (на прикладі роботи туристичного підприємства).

20. Особливості організації спортивно-оздоровчих заходів підприємствами туристичної індустрії.

21. Особливості організації бізнес-турів.

22. Удосконалення системи інформаційного забезпечення технологічних процесів в підприємствах туристичної індустрії.

23. Удосконалення якості надання туристичних послуг (на прикладі роботи туристичного підприємства).

24. Організація процесу обслуговування та контролю якості надання туристичних послуг (на прикладі туристичного підприємства).

25. Організація круїзних подорожей в Україні (або світі).

26. Особливості організації дитячих турів на національних маршрутах.
27. Використання сучасних інформаційних технологій у туристичному обслуговуванні.
28. Реалізація політики диверсифікації туристичної пропозиції фірми (на прикладі підприємства).
29. Організація екзотичного та пригодницького туризму в Україні.
30. Організація просування національного туристичного продукту на ринку міжнародного туризму.
31. Особливості організації Wellness-турів з використанням рекреаційного потенціалу України.
32. Формування національного туристичного продукту України для ринку іноземного туризму.
33. Особливості організації Spa-турів в курортних зонах.
34. Особливості бронювання різних видів туристичних послуг та його інформаційно-технічне забезпечення.
35. Особливості організації участі туристичної фірми у заходах виставкової індустрії.
36. Формування системи інформаційного забезпечення діяльності туристичного підприємства.
37. Удосконалення технології надання туристичних послуг в агентському бізнесі.
38. Особливості управління технологічними операціями в підприємствах туризму різних типів.
39. Особливості організації стандартних економічних турів в масовому туризмі.
40. Застосування інноваційних технологій обслуговування в туристичному підприємстві.
41. Організація та проведення програм дозвілля для туристів в підприємствах туристичної індустрії (на прикладі одного з підприємств туристичної індустрії).
42. Організація обслуговування туристів в турагенстві та вибір подорожей.
43. Організація авіатуристичних перевезень в сучасних умовах (на прикладі роботи туристичного підприємства).
44. Особливості організації автотранспортних подорожей і перевезень.
45. Особливості організації автотранспортних пізнавальних турів.
46. Організація та проектування автотранспортного маршруту.
47. Особливості організації залізничних подорожей та перевезень

туристичним підприємством.

48. Особливості берегового обслуговування на круїзних маршрутах.
49. Особливості організації чартерних туристичних рейсів.
50. Особливості організації круїзних подорожей по Дніпру.
51. Національна туристична політика України на сучасному етапі.
52. Сучасний стан та перспективи розвитку екологічного туризму в Україні.
53. Сучасний стан та перспективи розвитку сільського туризму в Україні.
54. Сучасний стан та перспективи розвитку релігійного туризму в Україні.
55. Клубний туризм та перспективи його розвитку в Україні.
56. Світовий туризм і готельне господарство на сучасному етапі.
57. Формування туристичної політики на світовому та регіональному ринках.
58. Сутність і склад обсягу пропозиції та реалізації туристичного продукту в підприємствах туризму.
59. Поняття інвестиційної діяльності та інвестиційних ресурсів підприємств туристичної індустрії.
60. Інвестиційна програма та порядок її розробки в підприємствах туристичної індустрії.
61. Суть та основні види господарського ризику в діяльності підприємств готельного господарства і туризму.
62. Економічна природа, суть та склад ціни туристського продукту.
63. Види цін на товари і послуги туристського попиту.
64. Цілі, завдання, зміст і структура бізнес-плану стратегічного розвитку підприємств туристичної індустрії.
65. Аналіз бізнес середовища в туристичному секторі економіки України.
66. Формування туристичних кластерів: світовий досвід та українські перспективи.
67. Просування туристичних послуг підприємства на туристичному ринку.
68. В'їзний туризм і методи його стимулювання.
69. Інноваційна діяльність у галузі туризму в Україні.
70. Інтеграція України у світову індустрію гостинності та туризму.
71. Імідж України в міжнародному туризмі.
72. Структура туристичної галузі: формування туристичного комплексу

регіону.

73. Ключові фактори успіху на підприємствах соціально-культурного сервісу і туризму.
74. Особливості управлінської діяльності в туристичному підприємстві.
75. Місце туризму в економіці країни.
76. Основні напрямки розвитку міжнародного туризму: історія, соціально-економічні аспекти.
77. Основні напрямки розвитку вітчизняного туризму на Україні: історія, соціально-економічні аспекти.
78. Роль кадрів у конкурентоспроможності туристичної фірми.
79. Система ціноутворення в туризмі і податки (додана вартість).
80. Системи забезпечення безпеки в індустрії гостинності та туризму та їх ефективність.
81. Туристський потенціал м. Вінниці.
82. Договірні відносини в туризмі: туроператори, турагенти, споживачі туристських послуг.
83. Методи дослідження і прогнозування туристського ринку.
84. Фінансовий менеджмент як підсистема управління підприємством соціально-культурного сервісу і туризму.

РОЗДІЛ 4.

ЗАХИСТ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Захист міждисциплінарної курсової роботи проводиться у присутності комісії, яка складається з викладачів кафедри. Захист складається з доповіді результатів дослідження здобувача (до 10 хв.), яка супроводжується презентацією. До захисту курсової роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі вимоги навчального плану. При роботі над міждисциплінарною курсовою роботою здобувач повинен дотримуватись академічної доброчесності, що передбачає:

- ♣ самостійне виконання завдань курсової роботи;
- ♣ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ♣ дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- ♣ знання форм академічного плагіату та шляхи запобігання йому;
- ♣ надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела

інформації.

Основними видами порушень академічної доброчесності під час виконання міждисциплінарної курсової роботи є:

1. Академічний плагіат – «оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства»:

– дослівне запозичення текстових фрагментів без оформлення їх як цитат з посиланням на джерело;

– використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;

– перефразування тексту джерела у формі, що є близькою до оригінального тексту, або наведення узагальнення ідей, інтерпретацій чи висновків з певного джерела без посилання на це джерело;

– подання як власних робіт розрахункових, курсових, дипломних та магістерських робіт, есе, рефератів тощо.

2. Фабрикація — «вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі чи наукових дослідженнях». Надання даних про експерименти, емпіричні дослідження, вимірювання, розрахунки, опитування, інші види досліджень та їх апробацію, які насправді не виконувалися.

3. Фальсифікація — «свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень».

РОЗДІЛ 5 ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Вимоги до оформлення основного тексту та використаних джерел

Оформлення звіту з виробничої практики має відповідати загальним вимогам, що висуваються до наукових робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура і правила оформлення».

Набір тексту дипломної роботи здійснюється на комп'ютері через 1,5 міжрядкових інтервали (29-30 рядків на сторінці), друк - на принтері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) з використанням шрифтів Time New Roman. Висота шрифту - 14 мм. Поля: ліве - не менше 25-30 мм, праве - не менше 10 мм, верхнє і нижнє - не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту - однаковою, стрічка - чорного кольору середньої жирності.

Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи (рис.1): «ЗМІСТ», «ВСТУП»,

«РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту по центру сторінки (без крапки).

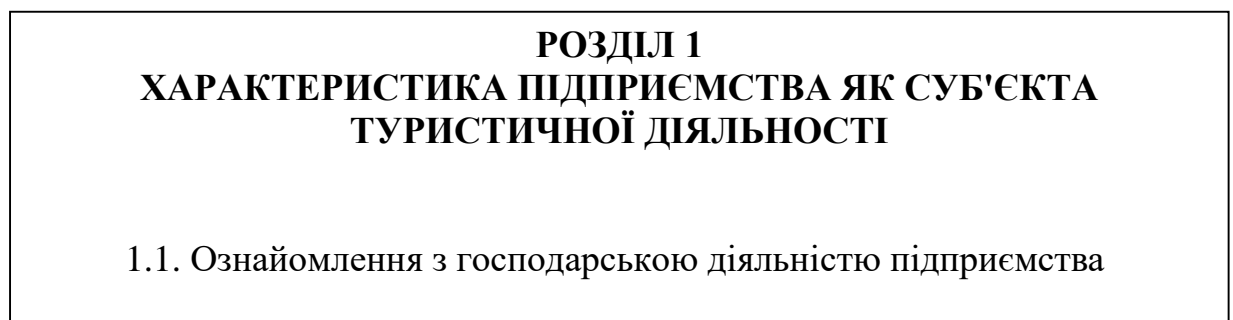

Рис 1. Демонстрація оформлення заголовків

Сторінки роботи нумеруються арабськими цифрами (без знака №) у

правому верхньому куті сторінки.

Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включається до нумерації, але номер сторінки не ставиться. На титульному аркуші зазначають повну назву навчального закладу та його відомчу підпорядкованість, факультет, кафедру, на якій виконана робота, назвуроботи, дані про студента, наукового керівника, місто та рік подання роботи до захисту. Скорочення в назвах навчального закладу та теми роботи не допускаються. Зразок титульного аркуша наведено у дод. В.

Зміст має відповідати плану роботи, який затверджено разом із темою. На сторінці зі змістом зазначається номер початкової сторінки кожної складової диплому.

Текст **основної частини** дипломної роботи поділяють на розділи, підрозділи (можливо пункти). Кожний розділ починають з нової сторінки.

Зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не нумерують.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки, а потім з нового рядка друкують заголовки розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера підрозділу ставиться крапка. Наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу), за якою у тому ж рядку зазначають заголовок підрозділу. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Наприкінці заголовка крапки не ставлять.

Посилання в тексті на джерела надають у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки (крім газетних статей і випадків, коли посилаються на джерело в цілому). Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга цифра - номеру сторінки. Наприклад, [32, с. 85].

Зібрані фактичні та статистичні матеріали наводяться в однакових одиницях виміру: абсолютних (грн, дол. США, т, м, шт.) або відносних (%). Наприкінці дипломної роботи розміщується *список використаних джерел*. Рекомендована кількість назв - до 60-80.

При складанні списку використаних джерел необхідно дотримуватися Державного стандарту на *бібліографічний опис творів друку* (ГОСТ 7.1-84).

Основними елементами бібліографічного опису є інформація про: автора (-ів); назву твору; вид видання (за потреби - про перевидання чи переклад); місце видання, видавництво; рік видання та обсяг публікації.

Список розташовують в алфавітному порядку за прізвищами авторів або першої літери назв творів. Допустимо розміщувати джерела у списку за порядком посилань на них у тексті.

Авторів, які мають однакові прізвища, записують за алфавітним порядком їхніх ініціалів. Праці одного автора записують за першими буквами назв його праць. Прізвища авторів наводяться у тій послідовності, в якій вони подані у виданні та розділяють комами. Якщо це робота двох або трьох авторів, то можна подавати лише прізвище та ініціали першого і додаючи слова "та ін.". Книга, яка має понад три автори може бути записана у двох варіантах - за назвою, або за прізвищем першого автора.

Література, що видана різними мовами, розміщується у такий спосіб: кирилицею, а потім - латинською.

Якщо у дипломній роботі використано *праці, що розповсюджені на правах рукопису* (кандидатські, докторські дисертації, автореферати дисертацій), то при бібліографічному описі використовують інформацію, подану на титульному аркуші.

Журнальні статті описуються за схемою: прізвище автора (-ів), назва статті, назва журналу, рік видання, номер журналу, сторінки, на яких надрукована стаття.

Газетні статті описуються за схемою: прізвище автора (-ів), назва статті, назва газети, рік видання, число і місяць, сторінки, на яких надрукована стаття.

Статті, опубліковані в наукових збірниках, описують за схемою: автор, назва, назва збірника, дані про наукового редактора, місце видання, видавництво, рік видання, сторінки.

Оформлення допоміжних матеріалів

До допоміжних матеріалів відносять: *ілюстрації* (схеми, графіки, креслення тощо), *формули, таблиці, додатки.*

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за виключенням ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації через крапку.

Номер, назва ілюстрації та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією по центру. Наприклад, четвертий рисунок другого розділу (рис.2):

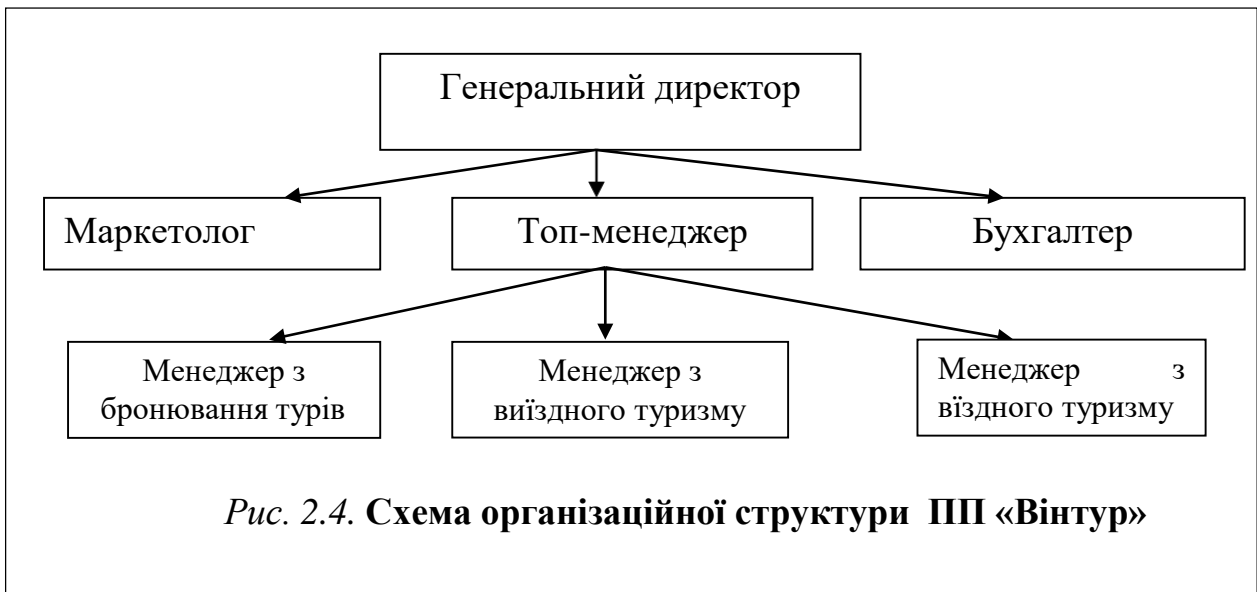

Рис. 2. Демонстрація оформлення рисунків

Ілюстрації слід наводити безпосередньо після тексту (Рис.3), де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, які розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрацію, розміри якої більше формату А4 рекомендується розміщувати у додатках.

Рис. 3. Приклад оформлення ілюстрації

Якщо необхідно ілюстрації доповнюють або поясненнями, або коментарем.

Цифровий матеріал оформлюється у вигляді *таблиць*. Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті. Приклад побудови

таблиці (рис.4):

<i>Таблиця 1.1</i>				
Назва таблиці				
	Заголовок граfi		Заголовок граfi	
	пiдзаголовок графfi	пiдзаголовок графfi	пiдзаголовок графfi	пiдзаголовок графfi

Рис. 4. Демонстрація оформлення таблиць

Таблиці нумерують у межах розділу. У лівому верхньому куті сторінки розміщують напис «Таблиця _._» (номер розділу, номер таблиці в розділі). Назва таблиці міститься нижче, по центру сторінки. У разі перенесення таблиці на іншу сторінку над подальшими частинами пишеться «Продовження табл. 2.1» (рис.5).

У таблиці слід обов'язково зазначити одиницю виміру відповідно до стандартів; числові величини у таблиці повинні мати однакову кількість десятичних знаків.

Заголовки колонок необхідно починати з великих літер, підзаголовки - з маленьких (якщо вони складають одне речення із заголовком) і з великих (якщо вони самостійні). Висота рядків - не менше 8 мм.

Якщо текст, який повторюється у графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те ж», а далі лапками. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не наводяться, то в ньому ставиться прочерк (-).

На всі таблиці мають бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» пишуть скорочено, наприклад: «... у табл.2.1.». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див.табл.3.2.».

Формули нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, відокремлених крапкою. Номери формул пишуть біля правого поля сторінки на рівні відповідної формули у круглих дужках, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу). Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад «... у формулі (2.1)». Пояснення значень символів і числових

коефіцієнтів формули наводять під нею в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Кожна таблиця відокремлюється вище і нижче одним вільним рядком. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знаків: (=), (+), (-), (x), (:).

До додатків рекомендується включати допоміжний матеріал, потрібний для повноти сприйняття дослідження;

- проміжні математичні доведення, формули та розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- інструкції і методики;
- опис алгоритмів і програм розв'язання задач на ПК, які розроблені у процесі роботи над дослідженням;
- ілюстрації допоміжного характеру.

Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх за порядком зазначення відповідних посилань у тексті. Кожний такий додаток необхідно починати з нової сторінки.

Додаток має містити заголовок, надрукований симетрично до тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком Г, Є, І, Й, О. Наприклад: додаток А, додаток Б і т.ін.

Текст кожного додатка, якщо необхідно, може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: А.2 - другий розділ додатка А; В.3.1 - перший підрозділ третього розділу додатка В.

Ілюстрації, таблиці та формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1.2 - другий рисунок першого розділу додатка Д; формула (А.1) - перша формула додатка А.

РОЗДІЛ 6. ЗАХИСТ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконана міждисциплінарна курсова робота подається на перевірку керівнику у друкованому та електронному видах. Якщо міждисциплінарна курсова робота виконана з певними недоліками, то вона повертається для повної або часткової доробки.

Робота має бути перевірена на плагіат. Захист роботи відбуватиметься під час екзаменаційно-залікової сесії в усній формі та супроводжується презентацією.

Оцінка міждисциплінарної курсової роботи враховує якість її підготовки, теоретичний рівень, ступінь самостійного висвітлення теми, оформлення виносков, посилань, списку використаної літератури. Не менше значення для остаточної оцінки мають мова і стиль написання курсової роботи, виступ на захисті, повнота і правильність відповідей на запитання при захисті курсової роботи. Захист і оцінка міждисциплінарної курсової роботи – це певний підсумок самостійної роботи студента, свідчення його здатності до самоорганізації.

За час виконання роботи здобувач освіти набуває навички самостійного пошуку необхідного інформаційного матеріалу за певними літературними джерелами. Він має змогу оцінити свої наукові здібності, зробити висновки стосовно своїх теоретичних економічних переконань. Одночасно підготовка курсової роботи – це набуття студентом необхідних орієнтирів щодо організації самостійної роботи у вищих навчальних закладах, а також виконання у подальшому дипломної роботи за спеціальністю 242 «Туризм».

Критерії оцінювання міждисциплінарної курсової роботи

За шкалою ЄКТС	За шкалою ВНЗ	За раціональною шкалою	Коментар
А	90-100 %	відмінно	Побудова доповіді на захисті грамотна, логічна, чітка та динамічна, у ході доповіді здобувач проявив фундаментальні знання загальнотеоретичних, загальноекономічних, професійно орієнтованих і спеціальних дисциплін; вміння відбирати, систематизувати й обробляти інформацію відповідно до цілей дослідження; вміння розробляти наукові висновки й конкретні пропозиції з удосконалення управління реальним досліджуваним об'єктом; вміння визначати й використовувати причинно - наслідкові зв'язки процесів та явищ у прикладній галузі. Здобувач ОС «бакалавр» кваліфіковано відповів на

			<p>всі запитання ЕК. Кваліфікаційна робота містить глибокий самостійний аналіз досліджуваної теми; здобувач вносить реальні пропозиції з удосконалення діяльності на досліджуваному об'єкті; належно оформлений і має всі необхідні супровідні документи.</p>
В	80-90 %	дуже добре	<p>Побудова доповіді на захисті грамотна, логічна, чітка та динамічна, в ході доповіді здобувач проявив фундаментальні знання загальнотеоретичних, загальноекономічних, професійно орієнтованих і спеціальних дисциплін на рівні вище середнього; вміння відбирати, систематизувати та обробляти інформацію відповідно до цілей дослідження; вміння розробляти наукові висновки і конкретні пропозиції з удосконалення управління реальним досліджуваним об'єктом; вміння визначати й використовувати причинно-наслідкові зв'язки процесів та явищ у прикладній галузі.</p> <p>Кваліфіковано відповів на всі запитання ЕК. Кваліфікаційна робота містить глибокий самостійний аналіз досліджуваної теми; здобувач вносить реальні пропозиції щодо вдосконалення діяльності на досліджуваному об'єкті; належно оформлений, має всі необхідні супровідні документи.</p>
С	70-80 %	добре	<p>Побудова доповіді на захисті грамотна, логічна, але були допущені деякі неточності. У ході доповіді здобувач проявив фундаментальні знання загальнотеоретичних, загальноекономічних, професійно орієнтованих і спеціальних дисциплін на середньому рівні; вміння відбирати, систематизувати та обробляти інформацію у відповідності до цілей дослідження; вміння розробляти наукові висновки й конкретні пропозиції з удосконалення управління реальним досліджуваним об'єктом; вміння визначати і використовувати причинно-наслідкові зв'язки процесів та явищ у прикладній галузі.</p> <p>Відповів на всі запитання ЕК, але допустив низку помітних помилок. Кваліфікаційна робота містить самостійний аналіз досліджуваної теми; здобувач вносить реальні пропозиції з удосконалення діяльності на досліджуваному об'єкті; належно оформлений, має всі необхідні супровідні документи.</p>

D	60-70 %	задовільно	<p>Побудова доповіді на захисті грамотна, логічна, але були допущені значні неточності. У ході доповіді студент проявив знання загальнотеоретичних, загальноекономічних, професійно орієнтованих і спеціальних дисциплін в обсязі, необхідному для подальшої майбутньої професійної діяльності; вміння розробляти конкретні пропозиції з удосконалення управління реальним досліджуваним об'єктом; вміння визначати й використовувати причинно-наслідкові зв'язки процесів та явищ у прикладній галузі.</p> <p>Відповів на всі запитання ЕК, але допустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях, принципові з яких може усунути самостійно. Кваліфікаційна робота належно оформлена, має всі необхідні супровідні документи.</p>
E	50-60 %	достатньо	<p>У ході доповіді здобувач проявив знання загальнотеоретичних, загальноекономічних, професійно орієнтованих і спеціальних дисциплін в обсязі, достатньому для подальшої майбутньої професійної діяльності; вміння розробляти конкретні пропозиції з удосконалення управління реальним досліджуваним об'єктом; вміння визначати й використовувати причинно-наслідкові зв'язки процесів та явищ у прикладній галузі.</p> <p>Відповів на всі запитання ЕК, але допустив помилки у відповідях на запитання та при виконанні завдань кваліфікаційної роботи, які може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача. Кваліфікаційна робота оформлена з деякими недоліками і має всі необхідні супровідні документи.</p>
FХ	25-50 %	незадовільно	<p>Здобувач виявив значні прогалини в знанні основного Навчального матеріалу дисциплін, передбачених навчальним планом напряму підготовки «Туризм»; допускав принципові помилки при відповідях на захисті, в тексті дипломної роботи. Кваліфікаційна робота не відповідає вимогам оформлення, структурно-логічній схемі побудови, не був підготовлений або підготовлений неналежним чином наочний матеріал.</p>
F	0-25 %		

РОЗДІЛ 7.
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ДЛЯ
ПІДГОТОВКИ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ

1. Kinash, I., Andrusiv, U., **Golovnia, O** & Popadynets, I. (2019). Aspects of the formation and development of innovation infrastructure in Ukraine. *Management Science Letters*, 9 (13). P. 2403–2414. DOI: 10.5267/j.msl.2019.7.015
2. Копытко М., Чырва О., **Stavska Y.**, Karvatska N., Chyrva H.. Agile Management (Management 3.0) as the Basis of the Management System in the Conditions of Globalization. *International Journal of Computer Science and Network Security*. 2022. Vol. 22. №. 2 P. 101-106.
3. Kravchenko O., Kucher A., Yanchuk T., **Stavska Y.** Methodology for assessing the harmony of economic relations between participants of the agrofood market. *European Journal of Sustainable Development*. 2020. Vol. 9. № 2. P. 291-303.
4. Lopatiuk R.I. The impact of innovation the development of hotel and restaurant enterprises. *Journal of Education, Health and Sport*. 2021. Vol .11. № 12. P. 396-404.
5. Luchaninova O., Koval V., Deforz H., Nakonechna L., & **Golovnia O.** (2019). Formation of communicative competence of future specialists by means of group work. *Espacios*. Vol. 40 (41). P. 11–18.
6. Ostrovska, H., Tsikh, H., Strutynska, I., Kinash, I., Pietukhova, O., **Golovnya, O.**, Shehynska, N. *Building an effective model of intelligent entrepreneurship development in digital economy. Eastern European Journal of Advanced Technologies*. 2021. 6 (13 (114)). P. 49–59. DOI: <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2021.244916>
7. Stavska U. Methodology of competitive innovations creation for the food industry enterprise. *The scientific heritage*. 2020. № 46. P. 8. P. 88-94.
8. Stavska Y. The communication competence as the basis of professionalism in socio-ethical marketing. *Theoretical and applied aspects of sustainable development. Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts Katowice School of Technology*. 2020. № 33. C. 66-73.
9. Stavska Y. The methodological foundations of value-oriented theory of social communication in the service sector. *Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts Katowice School of Technology*. 2019. № 29. C. 76-90.
10. Stavska Yuliia. Prospects of festival tourism development in Ukraine. Economic and legal principles of economic growth in the post-crisis period: collective monograph. Shioda GmbH, Steyr, Austria 2021. p. 188-196.
11. Holovnia O. Integration processes in the conditions of sustainable development of tourism. *The prospects for the development of integrated formations in the field of tourism of the Vinnytsia region: monograph*. Boston: Primedia

elaunch, 2023. P. 8–45.

12. Holovnia O. Modern trends and dynamics of the european market of tourist services in the conditions of globalization. *Problems and prospects of development of hotel and restaurant and tourist industry in the conditions of integration processes : monograph*. Boston: Primedia elaunch, 2022. P. 8–46.

13. Головня О. М. Виставково-ярмаркова діяльність як інтеграційний інструмент реалізації інтересів АПК. *Проблеми економіки*. 2022. № 1 (51). С. 20–25. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2022-1-20-25>

14. Головня О. М. Інноваційні технології фінансування соціального розвитку національної економіки. *Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості*. 2019. № 2 (20). С. 93–102. [https://doi.org/10.31471/2409-0948-2019-2\(20\)-93-102](https://doi.org/10.31471/2409-0948-2019-2(20)-93-102).

15. Головня О.М. Виставкова індустрія: сучасні економічні тренди та перспективи майбутнього. *Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості*. 2022. №. 1 (25). С. 162–171.

16. Головня О.М. Запровадження інноваційних технологій фінансування соціального розвитку. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 7 (47). С. 31–39.

17. Головня О.М. Міжнародна практика інноваційних технологій фінансування проєктної діяльності. *Бізнес Інформ*. 2021. № 6. С. 44–49.

18. Головня О.М. Соціально-економічні аспекти розвитку міжнародного туризму під впливом глобалізаційних чинників. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2021. № 1 (55). С. 56–71.

19. Головня О.М. Соціально-економічні детермінанти розвитку міжнародного туризму та трудової міграції. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2020. № 2 (52). С.39–52.

20. Головня О.М., Кондратова М.В. Концепція інтегрованого розвитку міст: європейський досвід та можливості його застосування в Україні. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2021. № 3 (57). С. 178–194.

21. Головня О.М., Ставська Ю.В. Міжнародний туризм: навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Друк». 2020. 316 с.

22. Головня О.М., Ставська Ю.В. Сучасні трансформації розвитку сфери туризму та індустрії гостинності: монографія. Вінниця: ВНАУ, 2021. 220 с.

23. Лопатюк Р.І. Управління персоналом як ефективний інструмент удосконалення роботи підприємств індустрії гостинності. *Бізнес-інформ*. 2021. № 12. С. 277–282.

24. Ставська Ю.В. Агротуристичні комплекси в контексті зеленого європейського курсу: вектори розвитку та перспективи. *Економіки, фінанси,*

менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2022. № 1 (59). С. 94-106.

25. Ставська Ю.В. Інфраструктурні чинники розвитку індустрії гостинності у сфері екологічного туризму на Закарпатті. *Причорноморські економічні студії.* 2021. Вип. 61. С. 79 – 88.

26. Ставська Ю.В. Напрями інноваційного розвитку туризму в Україні. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики.* 2019. № 2. С. 45-57

27. Ставська Ю.В. Особливості та тенденції розвитку індустрії сільського туризму. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління.* 2018. Вип. 6 (17). С. 84-91.

28. Ставська Ю.В. Сільський зелений туризм як напрям розвитку сільських територій. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики.* 2019. № 1. С. 83-95.

29. Табенська О.І. Особливості розвитку сільського зеленого туризму на Вінниччині. *Економіка та суспільство.* 2021. № 23. С. 1-7.

30. Табенська О.І. Особливості діяльності інтегрованих структур у галузі туризму. *Бізнес-навігатор.* 2021. № 1. (62) . С. 96–101.

31. Табенська О.І. Особливості діяльності сфери гостинності в умовах пандемії. *«Науковий погляд: економіка та управління.* 2021. № 1. С. 40–45.

32. Табенська О.І. Розвиток інтеграційних процесів у туристичній сфері. *Монографія.* Твори. 2022. 332 с.

33. Табенська О.І. Функціонування кластерів у рекреаційно-туристичному комплексі регіону. *Інтелект ХХІ : наук. екон. журн.* 2020. № 6. С. 100–105.

34. Транченко Л.В., Лопатюк Р.І. Інтернет-маркетинг як спосіб підвищення конкурентоспроможності в індустрії туризму. *Стратегії сталого розвитку в туризмі та готельно-ресторанному бізнесі: можливості і проблеми запровадження в Україні* : кол. монографія / за ред. д-ра іст. наук, проф. Чепурди Г. М.; Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси : ЧДТУ. 2021. С. 101-111.

35. Транченко Л.В., Лопатюк Р.І. Розвиток індустрії туризму та гостинності в Україні. *Підприємництво і торгівля: збірник наукових праць.* 2020. № 26. С. 10-18.

ДОДАТКИ

ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Зразок оформлення списку використаних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Ощипок І.М. Інноваційні ресторанні технології: підручник. Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2019. 325 с.
Два автори	1. Чухрай Н.І., Лісовська Л.С. Управління інноваціями : навч. посіб. Львів : Вид-во «Львівська політехніка», 2015. 277 с. 2. Горошкова Л.А., Волков В.П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 3. Головня О.М., Ставська Ю.В. Міжнародний туризм : навч. посіб. Вінниця: ТОВ «Друк». 2020. 316 с.
Три автори	1. Захарченко В.І., Корсікова Н.М., Меркулов М.М. Інноваційний менеджмент теорія і практика в умовах трансформації економіки : Навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 448 с.
Чотири і більше авторів	1. Іващенко А.В., Юр'єв В.І., Манжос Е.О., Польова О.Л. Інноваційне управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства у системі рекреаційно-туристичного природокористування: монографія. Вінниця: ВНАУ. Вінниця: ТОВ «Твори». 2019. 373 с. 2. Луцяк В.В., Польова О.Л., Ставська Ю.В., Мостенська Т.Г. Управління бізнес-процесами в ГРС: навчальний посібник. Вінниця: ВНАУ. Вінниця: ТОВ «Твори». 2019. 331 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Березенко В.В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В.М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Дахно І.І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І.І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с. 3. Управління стартапами : підручник для для здобувачів вищої освіти за економічними спеціальностями / О. А. Гавриш, К. О. Бояринова, М. О. Кравченко, К. О. Копішинська; за заг. ред. О. А. Гавриша. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2020. 716 с
Без автора	1. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С.О. Якубовського, Ю.О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 2. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т.А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с.

Багатотомні видання	1. Енциклопедія Сучасної України / редкол. : І.М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.
Автореферати дисертацій	2. Бондар О.Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2015. 20 с.
Дисертації	1. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i> . 2011. № 48-49. Ст. 536. 2. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. URL : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/40-15
Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	1. Анциперова І.І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.
Частина видання: продовжуваного періодичного видання	1. Головня О.М. Соціально-економічні детермінанти розвитку міжнародного туризму та трудової міграції. <i>Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики</i> . 2020. № 2 (52). С.39–52. 2. Ставська Ю.В. Агротуристичні комплекси в контексті зеленого європейського курсу: вектори розвитку та перспективи. <i>Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики</i> . 2022. № 1 (59). С. 94-106. 3. Калетнік Г.М., Підвальна О.Г., Колесник Т.В. Діяльність університетів та інноваційних структур за їх участю як чинник сталого розвитку в умовах проведення реформи децентралізації (на прикладі ННБК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум»). <i>Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики</i> . 2018. № 6 (64). С. 7-27.
Електронні ресурси	1. Hotels24.ua. URL: https://hotels24.ua/uk/Hotel-and-restaurant-complexes-Vinnitsia 2. Державне агентство розвитку туризму (ДАРТ). URL: https://www.tourism.gov.ua/ 3. Міністерство економіки України. URL: https://www.kmu.gov.ua/ 4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua 5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/ 6. Урядовий портал. URL: https://www.kmu.gov.ua/ 7. Спілка сприянні розвитку сільського зеленого туризму в Україні. URL: https://www.greentour.com.ua/en